

NHÂN CƯƠNG ĐÀO CHÁNH NƯỚC ĐỨC HITLER VỚI BISMARCK

Cuộc đảo chính nước Đức vừa rồi, theo như tin người ngoại xứ tập chung tin các phương diện, thì trong một tuần lễ đầu tháng Juillet, số người bị bắn chết và thất tang có đến 241 người (số ấy chưa chừng thực vì nguyên nhân thất tang rất phức tạp) Còn theo tin quan phương Đức thì số bị bắn và số tự sát là 71 người.

Đầu là những tù mặc lòng, mà trong số người bị hành hình đó, phần đông là người trong đội xung phong, trong đảng quốc xã cũng trong chính giới, mà trong có nhiều người trọng yếu, nói cho đáng là người đồng đảng, đồng vụ, đồng liên với bác Hitler cả. Vậy mà Hitler nói thì cái thủ đoạn « nôi da nấu thịt » này, đầu là đẹp xếp được gần trong lúc tạm thời, song cái vết thương sâu sắc kia, làm cho nguyên cái nước Đức hao tổn lại lưm một cái dấu không lối trên lịch sử.

Đảng là Hitler nên từ xét sự hành động của mình thì sao, khiến công chúng không phục : cái này lại tổ dạng đặc g, nào khiến người bộ hạ mình diễn thuyết, dùng máy truyền thanh tán dương chính sách tang gười, nào được các báo trong nước ca tụng công đức, nào cói chính các báo nước ngoài công kích mình, tổ ra thái độ nhà độc tài rất nhỏ nhẻ.

Trước kia tác Hitler mới lên cầm chính quyền nước Đức, thấy cách hành động bạo dạn bả ngoại, có người đã so sánh Hitler với Bismarck. Bismarck là một vị thủ tướng đời vua Day Liêm thời phát thống nhất Đức-g-chi và đánh hơn Pháp năm 1871, một tay chính trị và ngoại giao có tiếng lừng lẫy ở Âu châu. Song xem công việc của Hitler đối phó với cuộc đảo

chính vừa rồi thì thấy thủ đoạn và tư cách của bác ta kém Bismarck xa lắm. Không gì phương diện ngoại giao qua sự đối ngoại, chỉ là bề ngoài, không có nội lực (thâm trầm kín đáo) như Bismarck (Bismarck là cái gì không cho người ngoài biết, mà Hitler thì phò lộ). Chỉ nói một chuyện nổi da nổi thịt, đã đáng lo thận với Bismarck là bao nhiêu. Xin thuật một chuyện về Bismarck dưới đây:

Lý Hồng Chương, thủ tướng nước Tàu (về đời Thanh Quang Tự trước cả công bình Hồng dương, sau làm tân thủ tướng, là một tay ngoại giao và quân sự có tiếng như nước Tàu mà thế giới đều biết. Lúc Lý sang du lịch Âu châu, vào ra mắt Bismarck trong lúc nói chuyện, Lý tự thân công nghiệp đời mình, như dẹp giặc Hồng dương cũng các đám giặc chằm trong nước mà tỏ đáng tự phụ.... Bismarck ngồi nghe rồi nói một câu chẳng hoánh

Cán nói thâm trầm mà hàm có cái ý cay chua của Bismarck, làm cho Lý tức hừng, tỏ bộ hổ thẹn...

Bismarck đã khinh rẽ Lý Hồng Chương, mà nay Hitler đối với cuộc biến loạn gần đây, lấy người Đức trở gài người Đức mà khoe làm công, có khác gì Lý Hồng Chương đâu.

Chỉ một việc ấy, chúng ta có thể nói rằng Hitler kém Bismarck xa lắm cái can người sau hơn trước thường nghe nói ở miệng người, chưa đem ra làm luận chứng được. Còn đối lần tới mà xét về mặt nhân tài còn có lắm cái chứng thực là kém trước. Không chỉ Hitler.

K. S. S.

Xét nhà bắt thuốc lá

QUẢNG-NAM.— Theo nghị định ngày 14 December 1931, thuộc còn nguyên là để trong nhà người trồng thuốc, chỉ được chỗ đến nhà đại bãi, hoặc đến một xưởng bào chế trong xã... Năm say lại có trái quan địa phương sẽ khai tên những người trồng thuốc, và người có giấy khai nghiệp chủ thì khỏi bị xét hỏi. Sở Thương chánh cũng có hiểu cho các nhà trồng thuốc : người trồng thuốc dễ thuốc trong nhà nhiều li mặc dầu, só Thương chánh không can thiệp đến, trừ ra khi nào đem ra đường mà không giấy thuế hay giấy thông hành thì sẽ bị bắt và bị phạt...
Thế là người trồng thuốc có khai nguyện nghiệp được chưa thuốc trong nhà. Vậy mà vừa rồi, hôm 18 Juillet 1934, só Thương chánh có phải người đến nhà Lê-Nhiếp, làng Đông-mỹ, tổng Phú khương (Điện Bàn), xét nhà bắt thuốc lá. Một người tây và bốn người bạch li vào nhà lúc 5 giờ sáng, có bắt được một đồng thuốc cần độ 200kg.
Sau khi bắt lấy trưởng nhận chứng, người tây báo gia chủ trong 2 ngày phải chở ra Thương chánh Tourane phạt. Khi chở thuốc ra Tourane rồi, nghe dân chủ thuốc bị phạt 60\$, nên không chịu phạt, thì phải bị 10 l. Lê-Nhiếp trước có khai với làng trồng thuốc 2 năm, giấy tờ vẫn đánh rằng đó, thuốc chứa trong nhà là toàn thuốc trồng hái về (năm say được

Bắt được 5 toa xe lửa chở

hàng lậu, giá tăng từ 300.000.
Mấy đồ gần đây, những hàng bán
lậu, như giày, nỉ, nón, đèn pile...
thấy bán ở Saigon — Chợ-lớn nhiều
lắm, mà không ai biết ở đâu rồi.
Mới rồi nhà chuyên trách khám phá
ra thì biết đồ ấy ở Tỉnh châu (Singa-
pore) chở qua Ba ngòi (Nhậtrang),
rồi từ đây có người chuyên chở
vào trong Nam bán.
Hôm 5 Juillet số Thương chánh
bắt được 6 bao giày cao su, vì vậy
mà càng đẩy 7 tới bốn buôn lậu.
Ngày thứ sáu tuần trước, thanh tra
Thương chánh lại bắt được 3 loa xe
lửa chở hàng lậu này ở ga Saigon,
và hôm 19 Juillet cũng bắt được 7
loa nữa. 5 loa xe hàng này (tính ra)
giả đáng 40 ngàn bạc.
Mấy người buôn đồ lậu đã bị tống
giám.

mà nên thuốc hải được khá, vậy
mà bị bắt mới là oan. Sở Thương
chánh viện là rằng đất trồng ít mà
thuộc nhiều... Là ấy không đúng, vì
năm mất mùa, một số thuốc thảo
không được 20kg, còn năm được
mùa thì cũng số đất ấy thu được
150kg, mà có năm đến 5, 3 sào lại
bị mất sạch; thuốc nhiều ít bằng
theo mùa được mất mà không bằng
theo đất rộng hẹp được.

Những vụ bắt thuốc như vậy rất
oan. Mong quan trên xét theo nỗi oan
đó, không thì không ai dám trồng
thuộc nữa.

Xuân-Sơn

CHUYỆN ĐÔI

Cái nguy không biết óc
Minh chữa những gì
Két tờ báo bên Mỹ, báo Scientific American ó NĐA-uớc, có thuật chuyện một người kia gần hai mươi năm trời mắc một lưỡi dao trong óc mà không biết. Người y tên là James Sherry cũng ở NĐA-uớc.

Gần đây Sherry nghe dân trong địa phương quã, về bị hại hết một chun. Ông y bên di đâm một ông lương y để khám nghiệm. Vì lương y này tên là Charles Gellahar, khám xong thì nhận rằng mắc con mũi voi phải trời mới cái chun bị bít kín, có vẻ khác thường. Bác sĩ đoán rằng người ấy bị nào trong nên cho đi cắt điện. Khi sơ điện, bác sĩ rã lấy làm lạ vì trong cơ thể một chỗ chiếu điện đặc sệt trông thg: một cái hình lưỡi dao nằm trong óc của con người định, mà chung quanh cái lưỡi dao kia đều có sản tử bao bọc. Bác sĩ li xét phải người da đen thì cũng thấy một vết thương đã liền lâu rồi, mà vết thương lại đang mở một cái chỗ lõm da tròn thg kỳ lạ chiếu điện. Bác sĩ bèn mổ lấy lưỡi dao kia ra, tức thì người định không đau, lành mạnh như trước.

Khoá giải phẫu của người Á-tý có khả hiệu như vậy cũng không lấy cái làm lạ về người kia bị lưỡi dao rúc vào óc cũ chưa lấy làm lạ cho lắm, dân lạ như người định không hề biết rằng trong mình có một lưỡi dao, về cũng không li nhờ rằng mình đã bị thương nơi đầu óc nào hết. Ừ! không li khi nào hình ống bả nọ lại chơi chương bỏ vào trong óc một cái lưỡi dao!

Chuyện cho biết quá! nhưng nào cần

lời phàm là các nhà tư tưởng vấp phải một vấn đề không kém cho họ nghiên cứu. Đó là đưa ra ra thì cái lời đạo kia nhép vào trong đạo ông Sherry khi ông này đi về trên giặc thì phải được ông này nghĩ. Mà thật vậy, trong trận giặc này ông Sherry có bị một trái phà văng nằm, làm cái ông bị thương nơi vai và cánh tay, nên bị liệt hẳn vấp trong mấy ngày đồng hồ. Xảy lại thì trong trận phà kia người Đức bỏ đủ các vật như mỡ chai, mảnh sắt vụn v.v. Vậy nên cái lời đạo « bị một » kia chính là trong một trái phà mà ra. Khi trái phà phải nổ thì nhiệt độ tăng lên rồi cái cái lúc đạo kia mới thể mà hóa đở, nên sự khi rơi vào làm một vật thuộc trong đạo ông Sherry, nó lại từ hàn cái vật (thuận) ấy lại, mà với thương lần lần lành cho không phải là nũa.

Cái chuyện có kỳ không! Nếu người bị kia mà ở bên ta và không gặp mấy từ lương v.v. đưa ra cho đúng phép mà mấy nhà khoa học nghiên cứu cho đến nơi, thì cho cái khi đó là bệnh mà, chỉ cho khỏi là cho mấy ông thầy bói, thầy cúng, thầy đả.

Nhưng chuyện làm mau năm mang sự lời đạo trong cơ mà không biết, họ chẳng biết với một cơ một người như ông Sherry. Cũng có người mang nhiều « cơ » trong cơ mà không biết, nhưng họ nghĩ là không phải lời đạo, mà lại là vô hình. Ấy là những người mang cơ trong cơ, mà tưởng mình là khôn; nhưng người mang cơ khỏi kiến cấu xối phủ trong cơ mà có cơ mình là khiêm nhường những người làm đạo cơ nghiệp, mà cơ mình với Phật Thích-ca. Thậm chí tất cả những bọn ninh nhĩ mà cho mình là cao trực, những phường thanh nhũm mà cho mình là thanh liêm, những quạ đen lại họ phơn mà cho mình là có công là đức etc... Lấy vô phần riêng của họ mà nói, nếu họ mà có thật làm tin tưởng người lại với những sự thật mà họ chịu lấy trong cơ, và nên không có cơ thì làm cho họ tỉnh giấc mơ màng thì trước cũng không sao. Nhưng nghiệp là cứ như lời đạo kia cơ năm gĩa trong cơ, chẳng là cũng một năm, mười lăm năm, hai mươi năm, rồi cũng có một ngày kia phát đau, phát bệnh, thì phải nghĩ với

**PHỤ-TRƯỞNG SỐ NÀY
CÓ NHỮNG BÀI:**

CỔNG NHÀ ĐÀ:
 Lịch sử mấy nhà danh sơn trong
 thế đời trẻ và hân vi, (Lối thi nào
 lưu hành rộng hơn) của ngàn với
 học thoại, a, Cỗ Hinh... gỏi giảng
 hời, đứng bài khảo cứu lịch sử
 tiếp theo ở trước, và những bài
 tập loại rất hay.

**Tổng thống nước Mỹ
vẫn vẫn một người
kỹ sư vô danh**

Tiếng - Dân số trước có thuật chuyển Mussolini, Thủ tướng Ý, được bức thư của người dân lịch nước Anh kiện về sự mua sắm đồng hồ giá của nhà hàng Ý; ông ta xử lý một cách rất nghiêm: trả tiền lại cho người Anh mà bất kỳ nhà hàng kia đóng cửa. Lấy một vị Thủ tướng mà xé đến một việc như thế, đã là hiếm có. Nay lại thấy câu chuyện Tổng thống nước Mỹ La-tư-phúc (Roosevelt) viết thư hỏi thăm và an ủi một người kỹ sư vô danh, lại càng mới hơn. Báo Mỗi-nhật-tân-văn của người Nhật ở Thượng-hải có đăng câu chuyện ấy như vầy :

“Mỹ kiều ở Thượng hải có trên 4000 người, thoạt nay chưa có ai được cái hạnh được đức Tổng thống ủy vấn đến bao giờ.

Mới rồi có một người thanh niên tên là Thái-văn-Saoh-dặc, nguyên là người kỹ sư thông thường vô danh, đau bệnh năm niêm, tháng trước vào năm đến trị tại Công tế y viện, mới tiếp được bức thư của Tổng thống La-tư-phúc gọi thăm. Trong thư đại ý nói : «Nghe ông mắc bệnh năm niêm đương nằm nhà thương điều trị, không ngăn mỗi tình đồng bệnh và trông mong cho bệnh ông

Các chuyên kỹ truyền ra, thành một đền nghị vẫn cho bao nhiêu Mỹ kiều ở Tương hải : Sao một người kỹ sư vô danh bị bệnh mà được Tổng thống lại biết mà hỏi thăm? Sao lại nghe có người nói : Tổng thống là - x-pác lúc trẻ tuổi đã mang bệnh kỹ, nhưng nhờ lòng kiên nhẫn mà đánh hơn được con ma bệnh kia, nên đem chỗ kinh nghiệm của mình mà an ủi người đồng bệnh v. ...

Thú nhứt là nhà kỹ sư kia đang nằm trên giường bệnh, mà được bác thư đức Tổng thống hỏi thăm, trong lòng khoan khoái tự nhiên mạnh giầy.

Hai bệnh của Trần-Lâm (đời Tam quốc) chữa được bệnh dần phong, bài thi ông Bồ-Phổ (đời Đường) trị được bệnh rết, nay lại có bác thư của Tổng thống Mỹ trị được bệnh não viêm! X.

KHO CHUYÊN...

Ngày 17 Juillet, đức Giám quốc theo lời quan Toàn quyền Robin xin, đã ký 87 lá đơn xin ăn xú, trong số 52 lá đơn của thành thị phàm.

Ngày 23 Juillet, lại có 240 đơn ăn xú nữa, trong số 83 viên về chính trị phàm.

Nhân dịp quan Toàn quyền sang Đông dương, vua Cao miên và đức Bào đại cũng có xin ăn xú.

Tất cả số tờ được ăn xú ở toàn hai Đông dương là 1.339 giấy.

Có tin rằng Chính phủ Đông dương đã đặt cho nhà in Bành Pháy in hai thứ có hình vua Bảo đại và hình vua Mee trong nước Cao Miên để ban bên này.

Oanh Thái nguyên (Bắc kỳ), vừa rồi có một bà già đã 72 tuổi mới đẻ con so.

Bà này đã hai đời chồng mà không con, hãy đời chồng này; đời chồng sau chết, thì bà ngồi trong buồng kín kín, bà tưởng là bệnh nặng, nên tìm thuốc chữa. Ai ngờ cái chồng yêu cũng nghĩ cũng lớn, đến độ 11 tháng sau thì đã được 1 cậu con trai rất nhỏ.

Hôm mới đây tờ Đại hình Saigon hợp xú, có tuyên án về hình 3 người: 1) Đặng v. Sao 23 tuổi, con thi âm trong giết người; 2) Ng. v. Hân, 20 tuổi, và Trần v. Cộn, 23 tuổi, con thi hiếp dâm một đàn ông già 43 tuổi và nhấm con bé này xuống sông cho chết, với lý do nó 21 xu và quần áo.

Lại bắt được một đám
bạc

VINH.— Đô trước tiếng dân dõ
lưu vụ bắt bạc ở Hà - Tĩnh; các
con bạc thông đồng với bọn cảnh
sát và bang tá thành phố. Sở dĩ
bắt được một xâu hơn 100 con bạc
là nhờ công dò xét của sở mật thám.
Tại thành phố Vinh, các con bạc
không rình gặp mấy. Nghe chúng
thông đồng với mấy bạc cảnh sát,
và cho người thám rình theo viên
chánh cầm, hề khi nào động là
chúng hay trước mà giải tán.
Mới đây viên chánh cầm lên đi
một mình đến hiện đóng giày An-
my ở đường Deshay, bắt được một
xâu trên 10 con bạc đem về bắt phạt
tất cả 75\$. Còn lại được Máchéal
Fech, có mấy nhà chỉ làm nghề gá
bạc suốt đời, đã bị bắt nhiều lần
mà chúng vẫn không chịu, lại có
thủ thông bang tá chiếc xe tay đi
trước con bạc nữa. Trong bọn con
bạc, có C. M., đã bị bắt nhiều lần, và
lại y trước có đi lình cảnh sát,
biết dùng lắm cách để che mắt
sở nhà chuyên trách.

Ở giữa một thành phố lớn, mà có
bạc thạnh hành như thế, nhà chuyên
trách có dùng phương sách nghiêm
nhặt mà trừng trị thì mới mong trừ
tiệt được. P. V.

**Bệnh tình cụ
Phan - Sào - Nam**

Cụ năm ngoài cảm bệnh nặng, sang tháng giêng đến nay có hơi khê. Mới vài tuần nay, bệnh cũ lại phát lại có hơi nặng. Cụ không tiếp khách và dầu anh em khuyên can, cụ cũng không uống thuốc.

VIỆC THÈ - GIỚI

TRUNG-HOÀ
Cấm dự Hội nghị Phật giáo ở Đông
kinh. — Hội đồng chấp hành Quốc-dân-
 đảng cấm các tín đồ Phật giáo ở Trung-
 hoa dự Hội nghị Phật giáo hiện đang
 nhóm ở Đông-kinh. Việc cấm này là vì
 không trí. (Thượng hải, 13 juillet)
Cuộc bãi công và nhà làm thuốc lá ở
Thượng hải. — Cuộc bãi công và nhà làm
 thuốc lá « British Cigarette Company » ở
 Thượng-hải, đã ba tháng rồi, nay mới kết
 thúc.

**Thái độ chính phủ Nhật với Bộ
nghị Hải quân. - Có tin điện xác rằng**

Nhật không có ý hèn nhường hải quân hiệp
đồng Liên-Đôn và Hoa-thịnh-đôn, cũng không
đồng ý phân đôi việc nhóm Nhật nghị Hải
quân tại Liên-Đôn năm 1935, mà chỉ đòi
hải quân các nước hội nghị tại tháng October.
Trong kỳ hội nghị này, không có vấn đề
gì là không bàn đến.

Chính phủ Nhật vừa mới công bố lời tuyên
bố chính thức về Hải nghị Hải quân nói
trên trong hàng những điều hải quân
vụ công an và quốc phòng là nguyên nhân
chính sách của chính phủ Đông-kinh đối
với Hải nghị Hải quân.

Lời tuyên bố kỳ lợi chỉ rõ chương trình
như này:

- 1) Vì tình hình quốc tế nên cần phải làm
cho xong sớm công cuộc quốc phòng;
- 2) Cần phải giúp đỡ nước mà mang Nam
hải quân quốc tế giữ sự đoàn kết và
cộng hòa bình ở Viễn-Đông;
- 3) Chính trị phải khuynh hướng về quốc
gia; phải kiểm tra quan lợi một cách rõ
ràng, và phải từ chối chính phủ theo
đơn vị;
- 4) Phải khuynh thích quốc gia chủ nghĩa
và có sẵn những tư tưởng làm rối loạn;
- 5) Phải giữ vững địa chủ nhân và cần
vết nạn nghiệp, và khuynh thích việc
công nông;
- 6) Phải mở đường thân thiện với các
Đông-kinh, 20 Jaitet

(Xem trang 2 cột 6)

THẾ GIỚI THỜI ĐAM
Lời it dư luận đôi với
Nội-các Càng-Điền
Nhật bản

Nội các Trại Đảng lần này là Nội các
mà chính hòa hiệp mà không hướng
về một vế nào nhất. Hay Nội các
đó, Hải-quân lại thừa Công Điền đứng
đầu chứ nội các mới, mà đương
số giới rất chủ ý, mà có câu hỏi;
Nội các thời đó mà chính sách có thay
đổi gì không?
Câu hỏi này không đợi thời gian trả lời
A phần đông các nhà quen sát đi đây
còn một cách rõ rệt:
Nội các Trại Đảng chuyển về một vế
về và ngoại giao, cái thế đứng này. Song
đang người không cần thêm mà bỏ
cơ sinh ra làm một sự cái là hỏi là
ra Văn lương Cứu nước, đang là Nội các
Trại Đảng đi đôi với. Song vì chưa có họ
nào hết nhiệm được lòng tin cậy cả các
người phải, nên Nội các Trại Đảng mang
một vết thương rất sâu mà còn kéo dài
nhẹ nhàng, đã hết thế lực hành động
về vế lực đối ngoại. Hay tiếp có cái sa
trục hai Trại lương Bắc Điền thế rồi, khiến
động cả toàn thể nội các, nghĩa là Nội các
Trại Đảng không phải bị đánh phải nào
sinh đôi, chính vì đôi trong tương đối ra,
nên đi đôi đi phải là chưa.

Trước lời nói của Trại Đẳng chưa dứt, người Nhật bản đã bắt đầu cười nhạo mỉa mai nhiệm, cần lượng số sách rất ít và chưa được người nào thích hợp cả là phương diện. Vì thế mà có cái thuyết Trại Đẳng sẽ tổ chức nội các lại, để chuyên sang nội các quân bộ sau này. Họ xem thì chỉ rõ nội các quân chính hẳn tiếp của Trại Đẳng ở trong có thể lựa nhân hàng tăng họ. Nay hết-dĩ-vị mà về chức, Chấn Điền làm thay, tất là kế hoạch thay chính sách nội các trước mà trước được. Cái chứng rõ ràng là ảnh hưởng tại trong nội các mới, không khác trước bao nhiêu kia.

Các kinh lý ở Miền Bắc, thành phố
Hà Nội, kinh tế xã hội và khoa học
tài liệu, không quân, nội các
các chức vụ khác đó đã đạt tới
các chức vụ ở Viện Đông phương
Hà Nội.

Quan phương Mỹ được cái tin Hải trưởng
hết Càng Diên sẽ nhậm Trại Bàng, đứng
đó chờ một cái mồi, đến đó y kinh ngạc,
hắn đoán nhẩm : Mỹ quan sẽ cho rằng
quan Diên đó rác, hải quân Nhật sẽ thảy
vào biển, đối với một tên đó Hải quân
Việt nghị sẽ có phòng ngại nhữn.

Hiện mới là cái mồi ăn tươi ngon, ngoài
đó Quảng Đông, lực quân Lam-tiên-Thập
vong, hải quân Đại-Dào-Khâm Sanh vẫn
nguyên như cũ không thay đổi. Còn tại
vùng Quảng-Tiên, một ty Hạng-Bàng, từ
hải quân Nguyễn-Trực, mới là của họ
Đỗ-Liệt, cảnh thị tổng dân Quảng-
hiên...

Xem các viên trên, cũng là theo phương
hướng Trại Bàng. Đối tác tham mà tham
lạ không đời.

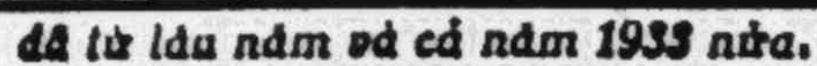
LỜI « ĐÀO VŨ » RẤT MỚI
 Năm nay trời hạn lạ thường,

hàng chỉ số ta nhiều nơi cầu mưa
và các nước cũng có cầu chuyển
đầu mưa. Chuyện ngộ nhất là ở
nước Nhật :

Ở miền bắc Cận châu, Trường kỳ
đang bắt Hùng bản bị hạn đã lâu.
Mọi giá phao ở Tiền thương và liên
mọi bộ binh thứ 6 ở Hùng bản, theo
mọi yêu cầu của nông dân, cũng bắt
mọi hiệp sàng giá phao để cầu mưa.
Cầu mưa bằng cách này thật mới,
hàng rõ ông thần hạn có như bọn
thần nhân Trung hoa bắt để không
lạ, không? Nếu như để không lạ thì
người Nhật có thể để cả mấy con
bom cũng chẳng ăn thua gì, lạ là
mọi hiệp giá phao !

THƠ TÍN
Ông ông Trần m. Trí CẨM LỘ

Được bài lai cáo ông mà
không nói làng nào, cũng không đề
gày tháng nữa, nên không đáng
lược.

Đ1 phố hàng Đào - HÀ NỘI

Các Nghị ở xã, ai muốn có Catalogue An (thành 1933) & 1934, xin có viết thư về hỏi

S8 71

Thiệt quả Đổng bách. Bại sinh
muốn cho bắt. Song lấy có gì lấy
quên gì? theo lệnh ai mà bắt?

Vô rảng lái xuống xe, đưa tay ra đỡ một ông lão cùng đi với ông. Bất tỉnh đi thẳng lại trước mặt Vô

Nguyễn-Hoài
Lý trưởng làng Thuận nhứt

Huyện thị Bảo Hòa

Dại - Bảo - Đường
22, Rue des Médicaments à
HA NOI
thai quỳ là sẽ được một mối lợi rất
lớn vậy.

SỐ TRƯỚC : 44.20922	
Versement du Taux Vu de Quang tri	
liste de subscription N° 166	
M.M.	3500
Nguyễn Việt Dũng	1.00
Đinh Khôn	1.00
Nguyễn huu Tân	1.00
Võ Thành	1.00
Quang Trường	1.00
Nguyễn Thanh	1.00
Đi Hạng	0.50
Thị Sơn và Lê Quý	1.00
Hoàng chính Quý	0.50
Thần An	1.00
Lê trong Tuyền	1.00
Lê bình Kỳ	2.00
Dũng Hạng	1.00
Hồ Loan và Thuận Thái	1.00
Văn Xuân	1.00
Viên Bông	0.50
Nguyễn Ly	1.00
Bùi văn Sơn	1.00

Cong: 14.228,97
 (Còn nữa)

Đường xe hỏa phía Bắc Mãn-chân.
 - Theo thông tin *Reuters*, cuộc đàm
 p.hả giữa Nga-cô-viet và Mãn-chân-quốc
 về việc chuyển các Mãn-chân-quốc
 quyền lợi của Nga trên đường xe hỏa phía
 Bắc Mãn-chân sắp xong. Theo lời yêu cầu
 của Quảng-điền (Hirota), Ngoại trưởng Nhật,
 Mãn-chân quốc chấp thuận để Nga một lần
 cuối cùng. Đến đó khởi của Mãn-chân là do
 Quảng-điền trao cho các đại diện Nga. Nga
 chấp thuận đến đó hết ý, thì rồi sẽ
 có cuộc hội nghị công khai tại Gáp-nh-
 tơn, vào tháng sau. (Đông-kinh, 23 Jalliet)

ĐỨC

• Cờ là Nga nhận hiệp ước ý chí là để giải vây cho mình, và là cớ để phê phán Việt Nam trong một cuộc xung đột sớm xảy ra, thế nào cũng xảy ra. Nếu những hiệp ước ý chí thì Nga tất đạt được mục đích.

Về phương diện Nhật, thì những hiệp ước ấy sẽ có kết quả như sau này: Những nước ký hiệp ước ấy, kể cả các nước ở

Và lại trong hiệp ước Pháp-Nga Pháp nhận làm cho các nước giữ lời hứa đối với Nga.

Không cần phải nói, ai cũng biết những hiệp ước ký giúp cho Nga được hoàn toàn tự do hành động đối với Nhật.
(Hà-linh, 20 Jaiiet)

tyên bố của ông Mallard, Hội trưởng Hội đồng Thương mại San-Francisco thì cuộc hải công của thợ tàu thủy khởi đầu từ ngày 9 Mai, và cuộc đồng hải công mới đây làm cho thành phố lún mất hết 100 triệu đô la.

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU, hoặc TIM LA dù mới hay lần, dù nặng hay nhẹ thế nào, xin hãy đến đúng thuốc của HOÀNG VĂN KHỔ số 47 phố Ninh xa tỉnh Bắc ninh thì nào cũng mau khỏi và hết nợ, lại không hại sinh đực sống lại không đau đớn gì. Vậy xin các anh em cứ tin dùng thì thì mới rõ, còn như nói thành nói thần chỉ làm khổ tin cho người có bệnh, còn thuốc người nào thần hiện thì ít khi người ta nói thành nói thần, như vậy các anh em nếu mắc thử dùng qua khác rõ, vì thuốc của bản hiệu đã có tiếng xưa nay, ở đâu cũng đã biết. Thuốc lậu 136, 1 hộp. Tim la 2300 1 lọ.

Quảng Ngãi.

Vinh - Hưng - Tường

THỨ ĐẠC

**Ngoài thoa khắp thân mình, cốt nhất sát ở xương sống
trong, cho một thí vô chẹn nước nóng cho uống khỏi ngay.**
Có thứ từ 0\$05 đến 0\$20

Lão này cũng có người đi khắp lục châu rất gầy. Rất gầy từ thỏm quai đến háng thì có đờng-bà biết là gầy: Thuốc họ (Báo Bửu) là một thứ thuốc trị bệnh ho rất tài, họ phùng, họ gió, họ cho đến đời khanh tiểng, cũng họ hết bệnh, được vui lòng lắm. Ai cũng đều biết danh thuốc họ Báo-Bửu, và dân địa phương có bán. Chỉ rẽ một gài 0310, có gác xe đi bán và nhiều nhà buôn có bán. Ở xa muốn mua xin đi nơi VIÊN-ĐỆ 11 quai của xe và HƯỞNG. Các chỗ bán đều Khuyết-Diệp, có bán.

CƠN RẦN BÒ TỬ NAM

RA BẮC

Từ Nam ra Bắc, línhaso cũng có dĩa
chưa con rĩa đến.

Rĩa đến dân thì rĩa cứu người đến đó.
Ai có bệnh như là : ghẻ, tưa ngứa, hạch
dân, nhọt mắt, sưng da chân, ngứa
sốt, ngứa, mắt, nhọt, sưng phồng. Xin hãy đến
línhaso mà cho được (Thước dân) hiệu
"CON HÂN" thì được lành bệnh. Thước
dân này hay lắm, giá truyền mấy đời.
Khắp cả Đông Pháp từ Nam chí Bắc cho
nào cũng có bán thước dân hiệu "CON
HÂN"; giá rẽ mỗi hộp chỉ \$12, hộp lớn
\$20. Các chỗ bán đều Khuyến-Dịch có bán.

Ở xa muốn mua xin đi nơi VIỆN-BỘ
11, angle de la gare HUE.

Hiện Nhân-mại độ nhưt hay. Giá r
mỗi gói 0\$15; Xỏ dâm độc, lai kim v
còn trùng dâm bị thuốc tổng lờn ra cả. Có
bán nơi chỗ bán dầu Khynch-Diếp. Ở x
muốn mua xin đi nơi **VIÊN-Đ**
11 quai đi xa xáo đi HUP.

MỚI PHÁT-MINH

Chuyên trị các bệnh phôi
đau phôi, ho phôi, đau ngực
lực ngực, ho đờm, ho khan, ho
ra huyết, ho lâu thành lao, mất
liễm, ngứa cổ, đau cổ, nóng
trong cổ, sưng họng v. v.

Có nhiều giấy của các thầy
thuốc chứng nhận là mọi môn
thuốc trị bệnh phổi rất hay
Giá mỗi tá 10\$00—mỗi lọ 1\$00
Thao và mandat gửi cho :

M. NGUYỄN - XUÂN - DƯƠNG
Viện thuế LẠC-LONG
Số 1 Hàng Ngang, Cantonnais

1) Cắm, cắm, phát nóng, ngai rét, nhừ dầu, đan minh, lặt mồi, hơ, nấu, nấu, oẹ;
2) Trúng phong, mẻo mồm, xech mắt, giết tay, giết chân, dờm dãi, sặc sụa. — Uống vào khối ngay. — Già trẻ thông dụng, dân bà có thể dùng được. — Mỗi hộp giá 10 xu (0\$10).

Bán lại :
Thanh-hóa : M. DI - LONG, 71,
 phố lớn.
Vinh : M. VINH - HUNG -
 LƯƠNG, 77, Rue
 Sarraut.
Huế : M. VINH - TUÔNG,
 49, Rue Gia-long.

Mua 40 hộp trở lên, xin tính giảm 30%
 và khỏi phải chịu tiền cước. - Nhận hàng
 theo cách lãnh học giao nhận (contre-rem-
 boisement). - Thanh rất hiện nghiệm mà
 giá lại rẻ, có dùng qua một thời, xin đừng
 bỏ quên cả. - Thợ gói chài :

Tả - tại, làng Hoàng - nghĩa, phủ
Hoàng-hóa, tỉnh Thanh-hóa (Annam)

Trường tiểu học tại ở Quảng Nam
Đay đã 6 lớp, thầy giáo dạy trẻ
học man tiến hóa.

KỠ THI YẾU-LƯỢC VỪA RỒI :
Đi 21, đến 30, có 13 trẻ đến mention français.

KỠ THI PRIMAIRES :
Tuổi từ 15, đến 30, có một trẻ gái.

Muốn hỏi gì, xin đi nơi M. V. S. S. S.
42 Rue des Cantonnais FAIPO

15 NGÀY...
Nên đến thăm và so giá trước
nhất tại TIỀN BOMBAY MỚI

(Au Bon Marché)
115, rue Paul Bert. — HUE
Giấy số: 73
HÀNG MỚI!
Kiến thật tân thời
Chùa khách chắc chắn.
Không dè bằng đây?
Xin kính mời hết thảy các bạn
hàng chiến sĩ.

HANOI - HAIPHONG - QUINHOA

hãy bỏ lời cho tao. Trước có tron
g một tờ giấy bạc, và cái giấy nh
của nhà chứa để mà mầy gọi b
ghê - ha An-thiên, bản ghê mà m
lấy lại nơi tao. Tao tưởng trác r
là giúp cho mầy, vì không thì đ
hôm nay đây mầy cũng phải t
mấy trác hết ra. Không, đừng c
on tao làm gì. Thôi chào m
À, nếu mầy có cần một đ
mua cái nút chai thủy tinh kh
thì cứ nhờ ta đây. Thôi chào m
nhé !

Ông lão ấy đi.
Ông đi chưa được năm chục bước
thì nghe tiếng súng nổ.
Ông xây lại.

**Đồng bạch đã tự bắn vào đầu.
La bàn nhìn thấy, đỡ má chầu...**
(Còn nữa)

PHU - TRUONG TIENG - DAN

VĂN - ĐỀ HÁN - HỌC

ở nước ta ngày nay

(Tiếp theo Phụ - trường số 109)

Sào - Nam

Điều thứ 3. — Xưa nay văn mạng của một nước, trông ở trước mắt, tất phải ngó lại sau lưng, ngó lại bước lui, cũng phải lo âu đường bước tới.

Đời này là đời gì? Là đời hoàn hải giao thông. Nước ta ở vào cảnh nào? Là cảnh cường lân tiếp xúc. Hiện bây giờ nhờ có nước Pháp bảo hộ đã đánh, những tình cảnh lân cận há lẽ không láng giềng, không có hạn hữu, mà sinh tồn được ở cuộc cạnh tranh này đời đời hay sao?

Nước Tàu là một nước kẻ cạnh láng giềng với mình. Lịch sử họ với ta đã quan hệ lâu dài, mà cảm tình thân ái lại vắng lại thân mật; chỉ nói về đường giao thiệp, về văn hóa và kinh tế, bước ra ngó đã gặp người Tàu, há lẽ mà đoạn tuyệt hết cái giây giao tế được hay sao? Và lại có nước Nhật bên, là một nước đồng châu đồng chủng với ta, văn minh họ ngày nay chẳng kém gì Âu-Mỹ, mà lối đường thông thương họ với ta ngày càng mở rộng. Tức như gần đây chánh phủ Đông-pháp ký điều ước Nhật-Việt thông thương, là một chứng rõ ràng lắm, mà chữ Hoa-văn Nhật-bản lại chan chầu là chữ Hán. Há có lẽ ta với họ mà vĩnh viễn không giao thiệp được ư?

Trên đường giao tế, văn tự ngôn ngữ là một thứ môi giới rất tiện lợi. Giao thiệp với người Tàu cần có Hán-văn, mà giao thiệp với người Nhật-bản thì Hán-văn cũng cần lắm. Bởi vì trong chữ Nhật - bản, Hán-văn đến 7 phần mười. Lấy Hán-văn mà giao tế với người hai nước ấy, chẳng những tiện lợi cho đường giao lân, mà cái máy mật của văn hiến Việt-nam ta cũng khỏi bị băng rạn thẹn với láng giềng. Giả như quốc dân ta, triền đình ta, không nghĩ gì tiền đồ, thì Hán học bỏ quách cũng đành.

Trên kia trả lời về câu hỏi thứ nhất « Hán học nên bỏ hay nên bảo tồn » nay lại xin trả lời về câu hỏi thứ nhì là phương pháp bảo tồn.

Hán học tất phải bảo tồn, đã kể lý do như trên. Nhưng muốn bảo tồn phải có phương pháp gì cho được hoàn thiện? Vấn đề đó lại càng phải thương xác lắm. Xem trên mặt chữ, Hán-văn thật không giản tiện được như Pháp-văn, nhưng diện tích văn với âm đọc của Hán-văn thì có lẽ giản tiện hơn Pháp-văn. Xưa kia số đi người ta hoá nghĩ về Hán-văn khó học là bởi có hai cơ nguyên nhân:

a) Theo như lối học khoa cử, sách mớ đọc đã không có, mà cách dạy học lại cổ đư

vào đường lối học hiem gian thâm. Nên nỗi học giả gục án trôi nổi mà còn chưa thông thạo. Đó là một nguyên nhân.

b) Xưa kia ta chưa có chữ quốc ngữ để phiên dịch Hán-văn, nên học giả chỉ dòm mắt chữ Hán mà dò nghĩa, tốn nhiều thì giờ, hao nhiều công phu. Đó lại là một nguyên nhân nữa.

Đã rõ nguyên nhân ấy, thì muốn bảo tồn Hán học chỉ có tìm cách cải lương những lối học cũ, tất không khó gì, theo thiên kiến của tôi, có 3 phương pháp, xin chất cùng các nhà cao minh:

1) Giũa theo sách mớ học chữ tây mà biên soạn ra bản sách giấy chữ Hán. Kẽ chữ Hán mà căn dứng ở trên văn quốc ngữ ta, nhiều đi nữa cũng chẳng qua ngoài 3000 chữ. Theo bản « tam thiên tự » cũng đã vừa đủ dùng, chỉ khôn một điều, là dạy người ta biết cách đặt câu làm bài, mà nếu theo lối thơ xưa, dở sách đọc hoài, thiệt là vô ích. Bây giờ ta làm thêm quyển sách mớ, bao nhiêu những động từ, danh từ, giới từ, đại danh từ, tiếp túc từ, chuyên chiếc từ, quán từ, vị từ... tất thấy những chữ mớ, chữ nào mớ ấy, theo mớ pháp văn mà dùng quốc ngữ biên dịch Hán-văn, làm cho có hệ thống, có điều lý, khiến cho người ta trông thấy thì biết ngay. Mà một loại chữ gì, đều trích cử một câu Hán-văn làm chứng, giải thích cho rõ. Bản sách ấy chẳng qua năm bảy chục trang giấy, nhà nào người nào cũng có thể tay cầm một cuốn. Bởi vì sách nhỏ giá rẻ, người dễ mua mà lại ham đọc, ước trong năm bảy tháng, một năm chắc người đọc cũng thông hiểu được. Hiểu bản sách ấy rồi, sẽ đem bản sách « Tam thiên tự » hay « Nhất thiên tự » mà giải dịch ra chữ quốc ngữ, thì chắc mặt chữ Hán-văn đã nhìn biết được. Mà cách đặt câu làm bài, đã có bản sách mớ làm kim chỉ nam. Như thế thì Hán-văn cũng dễ học như văn tự khác.

2) Bất chước theo cách người Nhật bản học Hán-văn. Nguyên trước hai nghìn năm, người Nhật-bản chế chữ Nhật bản cũng lấy Hán-văn làm mẹ đẻ. Năm mươi từ mẫu của Hoa-văn, toàn dựa theo chữ Hán chế ra, tức như A, Y, U, E, chính là nhái tiếng chữ A, M, chữ Y, chữ U, chữ E của Tàu mà hóa mẹ ra con. Vì vậy mà văn tự Nhật-bản 7 phần mười là trộn Hán-văn. Người nước họ nhà truyền người học hơn hai nghìn năm. Từ

đời Minh - trị lại đây, người Nhật chuyên chú ý về việc Trung - hoa, thì Hán học lại càng có thể lực lớn ở trong nước họ.

Các nhà văn học của họ mới làm ra nhiều bản sách, như bản « Hán - hóa hợp - bích » dùng chữ Tàu mà dịch tiếng Nhật-bản. Lại như bản « Hòa - bản hợp-bích ». Lại dùng tiếng Nhật-bản mà thích nghĩa Hán-văn. Ngoài còn có những bản « Hán-học từ-nguyên », « Hán-học từ-diễn », chặt hàng dãy chợ, đâu cũng thấy những Hán-văn. Vì vậy quốc dân Nhật-bản mỗi 100 người hơn 90 người biết Hán-văn. Trong danh tự Hoa-văn, Hán-văn lại chiếm đại đa số.

Trông người lại ngẫm đến ta, ai bảo Hán học là khó bảo tồn! Người trong nước ta chắc còn nhiều bậc cao minh uyên bác, bất chước cách người Nhật-bản làm ra những bộ sách « Việt-hán hợp-bích » hay « Hán-việt hợp-bích », đem chữ quốc ngữ mà chú thích chữ Hán, lại dùng chữ Hán mà dịch thành ra chữ quốc ngữ. Trình độ dân ta tuy thấp, nhưng không thiếu gì người tư chất thông minh. Nếu sẵn sách sẵn thầy, bỏ lối xưa mà học theo cách mới, cái cố hữu của quốc dân ta chắc có ngày phát huy quảng đại được nhiều, mà quốc văn càng giàu thêm xấp lên.

Gần đây tôi thấy ông Đào-duy-Anh có xuất bản quyển « Hán - việt - từ-diễn » lại ông Phan - Khôi xuất bản quyển « Hán-văn đọc - tu » (bản này mới khởi đầu đăng báo Phụ nữ trong Nam được mấy số), cùng bản sách mớ của ông Trần-mạnh-Đàn, cũng có lẽ làm quán tiền phong cho Hán học được. Xin các người có học thức, tiếp tục mà làm những thứ sách như thế cho nhiều, thì một phương diện đã nghiên cứu thêm được Hán-văn, mà lại là một phương diện thêm bổ túc cho quốc-văn; thiệt là nhất cử lưỡng đắc.

Còn nữa

Thơ - Y
NGUYỄN-TRỌNG-TRƯ
soạn

Phép nuôi lợn 0\$17
Phép nuôi gà 0,48
Phép nuôi thỏ 0,48

Có bán tại nhà in Tiếng - Dân
ở xa muốn mua một quyển phải gửi thêm 0\$13 cước, mua nhiều có mặt quyền thêm 0\$5

Đặt sử mấy nhà danh nhân trong lúc tuổi nhỏ và hàn vi

Thường thấy mấy người danh nhân làm nên công nghiệp phi thường, không chỉ là ra giá vào việc đời, một cách cách can đảm của họ là phi thường xuất tpe, mà chính lúc của tuổi trẻ và ở cảnh hàn vi, cũng đã biểu lộ những đức hạnh người, thuật qua mấy chuyện dưới đây:

1) Hoa - Thịnh-Đôn (Washington) — 1 tay sáng lập và làm Tổng-thống thứ nhất nước Hoa-kỳ, ông ta thuở nhỏ có việc chơi ngáo, đến cây cam của ông cha, mà đến khi hỏi, ông ta chịu ngay không chối. Nhiều sách chép chuyện ấy cho là chuyện ít có trong lúc tuổi nhỏ. Còn chuyện này ít ai nói:

Lúc 15 tuổi, ở bên bờ sông Ba-da-má-khắc làm công việc trồng lúa. Gần đó có đê tre cao 4 thước sà sà chờ nước xuống. Bao nhiêu người trông thấy đều lấy mắt mà ngó, vì nơi ấy nước hơi sâu mà chảy mạnh.

Ông ta chạy thoát xuống sông, đánh lộn với giòng nước, với đê tre kia. Cái can đảm ấy tức cái gan mà ngày sau sánh cả 13 châu làm thành nước độc lập.

2) Lâm-Không (Lincoln), ông Tổng-thống nước Hoa-kỳ, người thì hành tiết phóng khoáng. Ông ta con nhà nghèo, lớn nhỏ làm sinh lý cho một nhà hóa sụn, một bữa ông ta tịch lậ thêm mất 4 đồng tiền điếu của một người dân bà, đến khi hết giờ làm, ông ta kéo sà ra đi đến 3 giờ sáng mới về nhà người dân bà ấy mà trả mấy đồng tiền kia lại. Lại một lần nữa, ông ta cần cho người nghèo thiếu nửa gramme chè, chiều bữa ấy trời mưa gió, ngoài đường không có một người qua lại. Vậy mà ông ta có gói nửa gramme chè lột đưa cho người kia.

Người đời ai cũng ca tụng ông đức phóng khoáng của ông, mà cái đức độ ấy do tâm lòng trong sạch làm thành nên.

Xưa nay đồng tây, những tay hảo kiệt làm ra công nghiệp vĩ đại, đương ngày tuổi nhỏ thì cũng đã tư tưởng sáng suốt, nhân cách cao thượng, đã khác với người thường, như cái gương 2 danh nhân kể trên, nào phải không có cần để mà làm nền tảng.

LỐI THI NÀO LƯU HÀNH ĐƯỢC RỘNG HƠN

Người Nam có tánh ham đọc thơ, lại nhều người thích làm thơ, đầu dĩ mang tiếng « làm không thành câu » mà vẫn cứ làm. Gần đây lại nổi lên cái phong trào « thơ mới ».

Trên đời cái gì mới cũng tốt (tout nouveau tout beau), kỳ giá vẫn không phân đối cái « mới » đó. Song nói mới thì cũng làm cách nào cho âm điệu đọc có nhịp nhàng, ý tứ ngâm có hứng thú, nghĩa là có một cảm tình hàm súc trong bài thơ minh, mà ai đọc cũng êm tai sướng miệng, có cái vẻ huyền diệu, thì mới gọi là thơ; chứ cứ nói mới mà nhảm nhảm viết càn, không thành âm điệu, không có ý vị gì cả, thì chỉ là một thứ văn « bài thành cú » mà thôi.

Một điều nên biết, mà có lẽ ai cũng công nhận, là lối thi « ngũ ngôn, thất ngôn, tuyệt cú (4 câu) và tám câu » của Tàu, cũng lối « lục bát, lục bát gián thất » lối « ca trù » và lối hát nam hát khách trong các tuồng ta, vẫn là có ích cho óc tưởng tượng và nhiều người hoan nghinh hơn lối « các từ khác, thì có phong » cũng như kiểu mẫu ngày nay ta gọi là mới. (nói thơ hay và nghe được, không hề dở bài thành cú kia) có mấy cơ này:

1) Dễ đọc — Dễ gọi là thơ có khác với lối văn khác, là có âm điệu tự nhiên, đọc dễ thuộc miệng, không có khúc khúc hay kéo dài kéo nọ như lối văn xuôi. Nếu thơ không hợp vào thì thành ra văn xuôi.

2) Dễ nhớ — Cần bao nhiêu chữ, một bài bao nhiêu câu, đã có chừng mực, mà lại có vần hợp nhau. Tác giả rành nghề, đem ý tứ minh bạch trở nên đặt trong cái khuôn kỳ, mà

Chuyện học sanh ăn cơm nguội

Chuyện gì mà trái với nhân tình, thì hành ra không khỏi có đầu ngăn trở; chỉ nói một việc ăn cơm là việc hàng ngày không ai thiếu được, mà ai ăn cơm cũng muốn ăn cơm sôi, chứ chả ai thích ăn cơm nguội, trừ ra khi bắt buộc đi như đi lính đánh giặc, hay là đi núi đi biển, gập cái « ca » không thể làm ra cơm sôi được, mới buộc phải ăn cơm nguội. Vậy sự ăn « cơm nguội », không thể làm luật chung mà buộc cho mọi người được.

Trường - giới - Thạch Ủy viên trường nước Tàu, gần đây có xướng sự cải lương sinh hoạt, trong có một điều khuyến công chúng nên ăn cơm nguội, uống nước lạnh. Nhân cái thuyết « ăn cơm nguội » đó mà ở trường

AI muốn in sổ sách giấy mà gì nên đến nhà in

TIẾNG - DÂN

123 - Đường Đông-Ba - Huế

Có đủ các thứ chữ Quốc-ngữ, chữ Hán, chữ Pháp, làm việc mua chóng, lại tính giá phải chăng

học họ xảy ra một chuyện có thú:

« Nguyên viên hiệu trưởng trường học ấy là người của Quốc dân đảng, bình nhật rất sùng bái họ Tưởng. Sau khi nghe lời đề xướng « Ăn cơm nguội » của Trường, ông ta bắt đầu làm theo, và ra lệnh buộc học trò trường mình thực hành sự ăn cơm nguội.

Lúc đầu học sanh khởi sự ăn cơm nguội, thì nghe nó cũng lạnh, nuốt không xuống, trong 3, 4 tuần lễ thì ăn quen cũng nuốt được. Nhưng đầu sao, các cậu cũng cứ mơ tưởng thứ cơm sôi, mà không quên bữa đi được, nên nhiều cậu lăm lăm mang rứa thêm viên hiệu trưởng kia.

Còn phần viên hiệu trưởng, đầu mới xướng ra, trông bộ dạng quá quyết liệt, há lắm, chính tự mình cũng ăn cơm nguội để làm gương cho học trò. Phải chi thầy giữ được lòng sắt sán luôn thì đâu có chuyện. Cái này, ăn cơm nguội đầu được vài tuần, có lẽ thứ cơm nguội lạnh đó nó bắt cái lòng sắt sán kia cũng nguội lạnh theo, thầy nghe ra không thích; thấy bền sấm rền cơm sôi mà ăn lên một mình.

Một cậu học sanh, tình cờ vào, gặp lúc thầy ăn, thấy bát cơm hơi lên ngul ngút. Thấy chợt biết cậu kia phát kiến chỗ bí mật của mình, có họ bên lên, nhưng lỡ rồi làm sao.

Cậu ta ra, thuật lại cho anh em bạn nghe, học sanh đều tức giận, nổi lên « thầy dạy chúng ăn nguội », thầy hiệu trưởng ra khuyến bảo, thế nào họ cũng chẳng nghe, rồi tiếng máng tiếng nhạo và tiếng bắt chún lớn cồn, nghe rầm cả sân trường, có cậu lia cả bát cơm nguội vào mặt viên hiệu trưởng nữa. Hiệu trưởng bỏ lánh đi, từ đó trường ấy bãi cái lệnh « ăn cơm nguội ».

Việc không đáng buộc, hay là còn ở vào cái « ca » chưa đáng buộc, mà buộc người ta làm, tất nhiên không hợp với nhân tình, mà gây ra những điều rắc rối, như chuyện « ăn cơm nguội » trên này. Mà đáng nực cười là báo hiệu trưởng kia buộc học trò ăn cơm nguội mà tự mình lại lên ăn cơm « sôi », trách sao họ không máng, máng là phải chứ.

Tuy vậy, trên đời, câu chuyện « học người như bác hiệu trưởng này thiếu gì: mình ăn cơm lót mà khuyến người thanh liêm, mình giữ cái dĩa lịch kỷ, cậy quyền mựy, làm chuyện đó hèn, mà trách kẻ khác những việc vì dân vì nước... đều là cái lối khuyến người ăn cơm nguội mà tự mình ăn cơm « sôi », như bác hiệu trưởng kia. Vậy mà còn nói câu: « Làm theo lối ta nói mà đừng làm theo việc ta làm », mới đáng ngán cho!

T. B.

những thì cổ phong và từ khác, chỉ một số rất ít người học văn đã cao mới biết thưởng thức, còn ngoài ra chỉ biết lối luật thì, chính là vì thế.

Vậy lối thơ mới (mới theo ta) không phải người học nhiều, tay nghề viết ra, thì không nghe được. Còn lớp mới tập thơ, như trẻ học bò trong lòng thì, mà làm thơ mới, chỉ là phạm vào cái « chưa biết đi đã chạy » mà thôi. Ai học làm thì phải tự xét lấy.

Hải-An

